

ISSN:1306-3111
e-Journal of New World Sciences Academy
2008, Volume: 3, Number: 4
Article Number: B0027

HEALTH SCIENCES

PHYSICAL EDUCATION AND SPORT

❖ PHYSICAL EDUCATION

Received: January 2008

Accepted: September 2008

© 2008 www.newwsa.com

M.Fatih Karahüseyinoğlu

University of Firat

mtokdemir@firat.edu.tr

Elazig-Turkiye

GELENEKSEL SPORA YÖNELME İSTEĞİNDE CİNSİYET FAKTÖRÜ

ÖZET

Çalışmanın amacı; Türkiye’de geleneksel sporlara aktif katılım sağlayanların çocuklarının bu sporlara yönelmesi durumunu nasıl değerlendirdikleridir. Bu amaca ulaşmak için; Geleneksel Sporlara aktif katılım sağlayan sporcu, hakem, antrenör ve idareci 426 kişiye anket uygulanmıştır. Katılımcılar erkek, kız ve her iki cinsiyetten çocuğa sahip olma durumlarına göre değerlendirildiğinde; erkek çocuğu olanların %87’si kendi yaptığı spora çocuğunun yönelmesini isterken, sadece kız çocuğu olanların %57’si ise bu sporlara çocuğunun yönelmesine karşı çıkmaktadır. İstememe nedenleri üzerinde durulduğunda; sadece kız çocuğu olanların %58,5’i bu sporların çocuklarına “uygun olmadığını” belirtirken, erkek ve kız çocuğu olanların isteme nedenleri arasında “ata sporlarının geleceğe taşınması” (%76,5), “gelenegin devam ettirilmesi” (%73,2) gibi nedenler sıralanmıştır. Araştırma grubu çocuklarını bu sporlara yönlendirirken, cinsiyetin etken olduğu görülmektedir. Geleneksel spor faaliyetlerinin cinsiyet eksenli organize edildiği kadınların katılımına imkan veren organizasyonların yokluğu bu değerlendirmelere etki eder görünümündedir. Bu ve benzeri nedenlerin araştırılmasına ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Spor, Geleneksel Spor, Türk Sporları, Geleneksel Türk Sporları, Spor ve Cinsiyet

THE FACTOR OF GENDER DIRECTED TOWARDS TRADITIONAL SPORT

ABSTRACT

The purpose of the study was to evaluate the situations directed towards traditional sports of active participant’s children in Turkey. For this reason, the questionnaire was applied to 426 active participants consisting of sportsman, referee, trainer and manager. While 87% of Participants who had a boy wants to do sport for their boy, 57% of Participants did not accept this idea. The cause of this, 48,5 % of participants who had only girl childs stated the item “this sports is not suitable for their child” and other participants who had girl and boy childs stated the items “transfer to the future of Ancestor Sport” (76,5%), “continue of the tradition” (73.5%). Gender has been shown a factor for children of subjects in directed towards traditional sport. There are no organizations for females in this activity so it affects these valuables. It can be said that there is a need many investigations about these subject.

Keywords: Sports, Traditional Sports, Turkish Sports, Traditional Turkish Sports, Sports and Gender

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Türk milletini diğer milletlerden ayıran önemli unsurlardan birisi de Türk halk kültürüdür. Türk halk kültürü Türklerin göçüp yerleştikleri devlet kurup egemen oldukları bütün ülkeleri kapsamakla birlikte, Anadolu'da geleneksel yaşamı sürdüren toplulukların yüzyıllar boyunca kendi dil, kültür ve beğenileriyle oluşturup yaşattıkları kültürün ortak adıdır. Türklerin yaşadıkları yerlere ve kültürel yapıya ait spor ve benzeri bedensel faaliyetler de Türk halk kültürünün önemli unsurları arasındadır [6 ve 7].

Türkiye'de zengin geleneksel kültür yelpazesi içerisinde, önemli yer tutan ve oluşum süreci yüzyıllar öncesine dayanan "ata sporları" günümüz koşulları içerisinde "geleneksel Türk sporları" olarak isimlendirilmektedir [8]. Bu sporlara katılımın geçmişe oranla gün geçtikçe azaldığı günümüzün spor aktiviteleri ve sporcu profili değerlendirildiğinde anlaşılmaktadır.

Sportif aktivitelerin lokomotifi konumunda olan çocuklar ve gençlerin spor dallarına yönelmelerinde ebeveynlerin etkisi olduğu açıktır. Aileler içinde çocuklarının hangi sporlara veya aktivitelere katılacağı çocuklarının geleceği ve sosyalleşme süreci için önemli etkenler arasındadır [10]. Günümüz modern yaşam anlayışı insanların yaşamlarının planlamasını ve sistemli hale sokulmasını baskılamaktadır. Bu nedenle geleceğin planlamasında sosyal aktivitelerin ne olacağı sorusu özellikle ebeveynlerin çocuklarının geleceğini planlarken önemli hale gelmektedir. Sallis ve arkadaşları (1992:1383-1388) tarafından yapılan araştırmada spor geçmişi olan ailelerin çocuklarını spora yönlendirme konusunda daha etkin olduğu belirtilmektedir. Sporcular üzerinde yapılan bir çalışmada ise spora yönelmede ailenin belirleyici olduğu belirtilmiştir [11].

Türkiye'de geleneksel spor dallarına aktif katılanlar, modern spora katılanlar ile kıyaslandığında, oransal olarak oldukça az olduğu görülmektedir. Bu bağlamda geleneksel sporlara ilginin geçmişe oranla giderek azaldığı söylenebilir. Örneğin Kahramanmaraş'ta 1999 yılında yapılan bir çalışmada "şalvar güreşi" yöre halkının birinci spor tercihi iken (4), Güngör'ün 2003 yılında yaptığı farklı bir çalışmada bunun yerini futbolun aldığı belirtilmektedir [5]. Şahin'in ise 2006 yılında yaptığı daha kapsamlı bir çalışmada durumun süreklilik kazanarak "Türkiye'de toplumun güreşe olan ilgisinin sosyal değişme sürecinde azaldığı" belirtilmektedir.

Geleneksel sporlara katılım ve organizasyon sayısı orantılı olarak azalmakta veya sınırlı kalmaktadır. Geçmiş dönemlerde toplumun sıkça başvurduğu benzeri geleneksel organizasyonların yerini farklı aktivitelerin aldığı açıktır. Geleneksel spor faaliyet ve organizasyon sayıları dikkate alındığında bu durum daha açık bir hal almaktadır.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Yüzyıllardan beri bazı değişimlerle günümüze kadar ulaşan kültür unsurlarından biri olan geleneksel Türk sporlarına aktif katılım sağlayanların bu sporların gelecek kuşaklar tarafından yapılmasına nasıl baktıklarının araştırılması önem arz etmektedir.

Geleneksel sporcuların çocuklarının bu sporlara yönelmesini arzu etmeleri gün geçtikçe yaygınlığı azalan bu sporların gelecekteki konumuna etki edecektir. Bu sporlara yönelimdeki faktörlerin değerlendirilmesi sonucunu etkileyen nedenler üzerine farklı araştırmalar yapılması gereği açıktır.

Spora yönelmede ebeveynlerin önemli ölçüde yönlendirici olduğu varsayımından hareketle geleneksel sporlara aktif katılım sağlayanların çocuklarının bu sporlara yönelmesi durumunu nasıl değerlendirdiği sorusu dikkate alınarak çalışma geliştirilmiştir.

3. METERYAL VE YÖNTEM (METERIAL AND METHOD)

Türkiye Geleneksel Spor Dalları Federasyonu (atlı cirit, atlı rahvan, kuşak güreşi, kızak yarışları, aşırıtmalı ve kapişmalı aba güreşleri) ile Türkiye Güreş Federasyonu (geleneksel yağlı güreşler ve karakucak güreşleri) tarafından faaliyeti yürütülen geleneksel sporların aktif katılımcıları "sporcu, hakem, antrenör ve idareciler" arasından evli ve çocuğu olan 426 kişiye araştırmacı tarafından çalışmanın amacına uygun geliştirilen anket uygulanmıştır.

Karakucak, yağlı güreş, aba güreşi, aşırıtmalı aba güreşi, şalvar güreşi, kuşak güreşi Geleneksel Güreşler başlığı altında, atlı cirit ve atlı rahvan yarışları ise Atlı Sporlar başlığı altında toplanmış, geleneksel kızak yarışlarına aktif katılımcı uygulamalı ankete sayıca az katıldığından (33 kişi) bu gruplamaya dahil edilmemiştir.

Elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarıldıktan sonra istatistikî programlar sayesinde rakamsal bulgular elde edilmiştir. Yüzde ve frekans tablolarına dönüştürülen bulguların bazıları arasında istatistikî açıdan anlamlılık durumlarına bakabilmek ve genelleme yapabilmek için Khi Kare testi sonuçları dikkate alınmıştır.

4. BULGULAR (FINDINGS)

Bu bölümde evli ve çocuğu olan "geleneksel sporcuların" çocuklarının bu sporlara yönelmesi durumu ve bunun nedenleri üzerinde durulmuştur. Katılımcıların tamamı erkeklerden oluşmaktadır. Araştırmada geleneksel spor yapan ve çocuk sahibi olanların sayısı 426'dır. Bunların da kendi içindeki dağılımı 115 kişinin sadece "erkek", 70 kişinin sadece "kız" 241 kişinin ise hem kız hem de erkek çocuğu vardır.

Tablo 1. Katılımcıların çocuklarının cinsiyetine göre dağılımı
(Table 1. Children of participant's distribution according to the gender)

	S	%
Erkek ve kız çocuğu olanlar	241	56,6
Sadece erkek çocuğu olanlar	115	27,0
Sadece kız çocuğu olanlar	70	16,4
Toplam	426	100,0

Katılımcılar çocuklarının cinsiyetlerine göre ayrıldığında, %56,6'sı erkek ve kız çocuğuna, %27'si sadece erkek çocuğa, %16,4'ü ise sadece kız çocuğa sahiptir. Araştırmamızda bu ayrımın yapılmasının nedeni ilerdeki Tablolarda görüleceği üzere ailelerin çocuklarını geleneksel sporlara yönlendirmedeki cinsiyet ayrımcılığıdır.

Tablo 2. Geleneksel spora katılımcıların kendi çocuklarının yönelmesi isteğinin değerlendirilmesi

(Table 2. The evaluation to directed towards demand the traditional sport of their children of participants)

	İstiyor		Kararsız		İstemiyor		Toplam		
	S	%	S	%	S	%	S	%	
Erkek çocuğu olanlar	100	87,0	8	7,0	7	6,1	115	27,0	
Kız çocuğu olanlar	24	34,3	6	8,6	40	57,1	70	16,4	
Erkek ve kız çocuğu olanlar	209	86,7	11	5,9	21	8,7	241	56,6	
Genel Toplam	333	78,2	25	5,9	68	16,0	426	100,0	
χ^2 : 111,764		S.d: 4				P: 0,000			

Katılımcılar aktif olarak katıldıkları geleneksel spora çocuklarının da yönelme durumunu belirlerken cinsiyetin önemli olduğu görülmektedir. Erkek çocuğu olanların %87'sinin, kız çocuğu olanların ise %34'ünün çocuklarının kendi yaptıkları geleneksel spora katılmasını istedikleri görülmektedir. Kız ve erkek çocuğu olanlar ise muhtemelen erkek çocuklarını dikkate alarak işaretledikleri (%87) görülmektedir. Geleneksel spor dallarına yönelme isteğinde sadece kız ve sadece erkek çocuğa sahip olan bireyler arasında farklılık olacağı öngörüsünden hareket edilerek bu ayrıma gidilmiş ve istatistiki açıdan anlamlı fark olduğu görülmektedir ($P>0,05$ Tablo 2).

Tablo 3. Gruplanmış sporlar ve yönelme ilişkisi
(Table 3. Grouped sports and relation to directed towards)

		İster	Kararsız	İstemez	Toplam	
		%	%	%	%	
Gelenek. Güreşler	Erkek	82,8	10,3	6,9	28,7	$\chi^2:82,021$ S.d.: 4 P: 0,000
	Kız	15,4	10,3	74,4	19,3	
	Erkek ve kız	83,8	4,8	11,4	52,0	
	Toplam	70,3	7,4	22,3	202	
Atlı sporlar	Erkek	94,4	1,9	3,7	25,7	$\chi^2:17,438$ S.d.: 4 P: 0,002
	Kız	64,3	7,1	28,6	13,3	
	Erkek ve kız	88,3	4,7	7,0	61,0	
	Toplam	86,7	4,3	9,0	210	

Cinsiyete göre çocuk sahibi olmaları ile geleneksel sporlara çocuklarının katılmasını isteme durumlarının değerlendirildiği ki-kare analizi Tablo 3'te verilmiştir. Katılımcılardan çocuklarının geleneksel güreşlere katılmasını sadece erkek çocuk sahibi olanların % 82,8'i isterken, kız çocuğu olanların %74,4'ü karşı çıkmaktadırlar. Erkek çocuklarının katılmasını istedikleri fakat büyük çoğunlukla kız çocuklarının katılmasını istemedikleri gözlenmektedir. Bu sonuç hem istatistiki hem de geleneksel spora kadınların katılımı açısından değerlendirildiğinde anlamlı bulunmuştur.

Atlı spor yapanlarda durumun farklı olduğu gözlenirken, katılımcıların yarısından fazlası (%64,3) kız çocuklarının atlı sporlara yönelmesini isterken, katılımcıların çok az bir bölümü (%3,7) erkek çocuğunun bu sporlara yönelmesine karşı çıkmaktadır. Atlı sporlara çocukların yönelmesi istenmektedir. Bu durum istatistiki açıdan ($p<0,05$) anlamlı kabul edilmiştir.

Örnek bireylerin eğitim düzeylerine göre yaptıkları sporu çocuklarının (çocuklarının cinsiyetleri ekseninde) da yapmasını isteme durumları Tablo 4'de verilmiştir. Tüm eğitim düzeyleri dikkate alındığında, katılımcılar "erkek" çocuklarının bu sporlara yönelmesini büyük çoğunlukla istemektedir. Erkek çocuk sahibi olanlardan ilkökul düzeyinde eğitim alanların %92,5'i, lisans ve üstü düzeyde eğitim alanların %77,4'ü erkek çocuklarının bu sporlara yönelmesini istemektedir. Eğitim durumu ile erkek çocuklarının yapılan geleneksel spora katılmasını isteme durumu arasında ilişki anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$).

Tüm eğitim düzeylerinde katılımcıların yaptıkları spora "kız" çocuklarının yönelmesine farklı oranlarda karşı çıktığı gözlenmektedir. Eğitim düzeyine göre ayrıldığında ilkökul %50,4'ü, ortaokul %72,5'i, lise %60,2'si, lisans ve üstü %57,9 oranlarında kız çocuklarının bu sporlara yönelmesine karşı çıkmaktadır. Eğitim düzeyi ile "kız" çocuklarının yapılan geleneksel spora yönelmesi durumu

arasında $p < 0,05$ anlamlılık düzeyinde bir ilişki olduğu gözlenmiştir (Tablo 4).

Tablo 4. Çocuklarının spora yönelmesi isteği ile eğitim ilişkisi
(Table 4. Relation towards sport of their children)

	İster	Kararsız	İstemez	Toplam	
	%	%	%	%	
Yaptığı geleneksel sporu erkek çocuğunun yapmasını isteme					
İlkokul	92,5	5,3	2,3	39,1	$\chi^2: 13,144$ S.d.: 6 p: 0,041
Ortaokul	76,7	11,7	11,7	17,6	
Lise	88,7	5,2	6,1	34,1	
Lisans ve üs.	77,4	12,9	9,7	9,1	
Toplam	87,1	7,1	5,9	340	
Yaptığı geleneksel sporu kız çocuğunun yapmasını isteme					
İlkokul	44,6	5,0	50,4	40,6	$\chi^2: 13,867$ S.d.: 6 p: 0,031
Ortaokul	19,6	7,8	72,5	17,1	
Lise	35,2	4,5	60,2	29,5	
Lisans ve üs.	28,9	13,2	57,9	12,8	
Toplam	35,6	6,4	58,1	298	

Tablo 5. Çocuklarının spora yönelmesini isteme nedenleri
(Table 5. The cause of desire directed towards sport of their children)

	İstiyor		Cevapsız	
	S	%	S	%
Ata sporlarının geleceğe taşınması	326	76,5	100	23,5
Geleneğin devam ettirilmesi için	312	73,2	114	26,8
Milli değerlere bağlılık ve sevgi	305	71,6	121	28,4
Çocuğumun itibar ve onur kazanması	253	59,4	173	40,6
Beğeniyorum	246	57,7	180	42,3

Katılımcıların çocuklarının bu sporlara yönelmesini isteme nedenleri birden fazla seçenek işaretlenecek şekilde sorulmuştur. Bu nedenler en çok işaretlenme oranları dikkate alındığında, "ata sporlarının geleceğe taşınması için çocuğumun bu sporu yapmasını istiyorum" seçeneği katılımcıların %76,5'i "geleneğin devam ettirilmesi", %73,2'si "milli değerlere bağlılık ve sevgi açısından" %71,6'sı, "çocuğumun itibar ve onur kazanacağı" seçeneği ise %59,4'ü tarafından belirtilmiştir. Yaptığım sporu "beğeniyorum" onun için çocuğumun da yapmasını istiyorum diyenler ise en son sırada katılımcıların %57,7'si tarafından belirtilmiştir (Tablo 5).

Tablo 6. Çocuklarının spora yönelmesine karşı çıkma nedenleri
(Table 6. The cause of rejection directed towards sport of their children)

Çocuğumun geleneksel spora yönelmesine karşı çıkma nedenleri	Karşı		Cevapsız	
	S	%	S	%
Kendisine uygun olmadığından	177	41,5	249	58,5
Günümüzde az yapıldığından	25	5,9	401	94,1
Uluslararası sporlar olmadığından	21	5,0	405	95,0
Çağdaş ve modern sporlar olmadığından	18	4,2	408	95,8
Beğenmiyorum	10	2,3	416	97,7

Çocuklarının bu sporlara yönelmesini istemeyenlerin büyük çoğunluğu özellikle çocuklarına bu sporların uygun olmadığını

belirtenlerdir (%42). Bu durum genellikle kız çocuğu olanlar tarafından belirtilirken, anket uygulaması sırasında da bu durum araştırmacı tarafından gözlemlenmiştir. Katılımcıların %5,9'u, günümüzde az yapıldığından, %5'i uluslararası olmadığı için, %4,2'si çağdaş ve modern sporlar olmadığı için çocuğunun bu sporlara yönelmesine karşı çıkma nedeni olarak belirtirken, "yaptığım sporu beğenmiyorum ondan dolayı çocuğumun da yönelmesini istemem" diyenler ise sadece %2,3'dür (Tablo 6).

Tablo 7. Çocuklarının cinsiyeti ile spora yönelme nedenleri
(Table 7. The cause of directed towards sport with gender of children)

Çocuğunun geleneksel spora yönelmesini isteme nedenleri	Neden Belirten		Neden Belirtmeyen		Toplam
	S	%	S	%	
Ata sporlarının geleceğe taşınması					
Sadece erkek çocuğu olanlar	96	85,3	19	16,5	115
Sadece kız çocuğu olanlar	23	32,9	47	67,1	70
Erkek ve kız çocuğu olanlar	207	85,9	34	14,1	241
Toplam	326	76,3	100	23,7	426
Geleneğin devam ettirilmesi					
Sadece erkek çocuğu olanlar	93	80,9	22	19,1	115
Sadece kız çocuğu olanlar	24	34,3	46	65,7	70
Erkek ve kız çocuğu olanlar	196	81,3	45	18,7	241
Toplam	313	73,3	113	26,7	426
Milli değerlere bağlılık ve sevgi için					
Sadece erkek çocuğu olanlar	88	76,5	27	23,5	115
Sadece kız çocuğu olanlar	22	31,4	48	68,6	70
Erkek ve kız çocuğu olanlar	196	81,3	45	18,7	241
Toplam	306	71,7	120	28,3	426
İtibar ve onur kazanacağı için					
Sadece erkek çocuğu olanlar	68	59,1	47	40,9	115
Sadece kız çocuğu olanlar	18	25,7	52	74,3	70
Erkek ve kız çocuğu olanlar	168	69,7	73	30,3	241
Toplam	254	59,5	172	40,5	426
Beğendiğim için					
Sadece erkek çocuğu olanlar	67	58,3	48	41,7	115
Sadece kız çocuğu olanlar	19	27,1	51	72,9	70
Erkek ve kız çocuğu olanlar	161	66,8	80	33,2	241
Toplam	247	57,9	179	42,2	426

Çocuklarının geleneksel spora yönelmesine olumlu yaklaşanlardan çocuklarının cinsiyetleri dikkate alınarak ayrıştırılan frekans ve yüzde analizi Tablo 8'de verilmiştir.

Çocuklarının kendi yaptıkları geleneksel spora yönelmesini isteme nedenleri arasında cinsiyetin önemli oranda faktör olduğu görülmektedir. Katılımcılar çocuklarının cinsiyetleri dikkate alınarak ayrıştırıldığında sadece kız veya sadece erkek çocuğu olanlar arasında farklılıklar görülmektedir. Kız ve erkek çocuğa sahip olanların seçenekleri işaretlerken erkek çocuklarını dikkate alarak işaretlemiş olmaları göz ardı edilmemelidir.

Çocuğunun geleneksel spora yönelmesini isteme nedenlerinden "ata sporlarının geleceğe taşınması" seçeneği katılımcıların büyük çoğunluğu tarafından %76,3'ü tarafından belirtilmiştir. Bunlar çocuklarının cinsiyetleri dikkate alınarak değerlendirildiğinde, sadece erkek çocuğu olanların %85,3'ü, sadece kız çocuğu olanların ise %32,9'u tarafından belirtilmiştir. Erkek ve kız çocuk sahibi olanların ise %85,9'u bu nedenden dolayı çocuğunun spora yönelmesini istemektedir.

"Gelenekselin devam ettirilmesi" açısından çocuğunun geleneksel spora yönelmesini neden olarak belirten ve sadece erkek çocuğu olanların oranı %80,9, sadece kız çocuğu olanların oranı %34,3, erkek ve kız çocuğu olanların oranı ise %81,3'tür. Erkek çocuğu olanların büyük çoğunluğu bu seçeneği dikkate aldığı gözlenmiştir.

Genel olarak değerlendirildiğinde "Milli değerlere bağlılık ve sevgi açısından" çocuklarının spora yönelmesini neden olarak belirtenler katılımcıların %71,7'sidir. Bu neden sadece erkek çocukları olanların %76,5'i, sadece kız çocuğu olanlardan %31,4'ü tarafından çocuklarının spora yönelmesini isteme nedeni olarak belirtilmiştir.

"İtibar ve onur kazanacağı için" çocuğunun geleneksel spora yönelmesini isteyenler irdelendiğinde, daha çok erkek çocuğu olanlar (%59,1) belirtmişlerdir.

Kendi yaptığı geleneksel sporu beğendiği için çocuğunun da yapmasını isteyenler katılımcıların %57,8'i tarafından belirtilmiştir. Katılımcılardan sadece erkek çocuğu olanların %58,3'i, sadece kız çocuğu olanların ise %26,7'si bunu bir neden olarak belirtmiştir. Kız çocukları olanların yarısından fazlasının neden belirtmemiş olması dikkat çekmektedir (Tablo 7).

5. SONUÇLAR (CONCLUSIONS)

Geleneksel spora aktif katılım sağlayan kişiler arasında çocuğu olan hakem, antrenör, idareci ve sporcu 426 kişinin değerlendirilmeye alındığı bu çalışmada, çocuk sahibi olma durumları çocuklarının cinsiyetlerine göre gruplandırılmıştır.

Genel olarak değerlendirildiğinde katılımcıların çocuklarını kendi yaptıkları sporlara yönelmesine cinsiyet eksenli yaklaştıkları dikkat çekmektedir. Geleneksel güreş yapanlardan sadece erkek çocuk sahibi olanların %82,8'i çocuklarının da kendileri gibi bu sporlara yönelmesini isterken, sadece kız çocuğu olanlarda bu oran %15,4'e düşmektedir. Kız çocuğu olan katılımcıların büyük çoğunluğu (%74,4) kızının bu sporlara yönelmesine karşı çıkmaktadır (Tablo 3).

Araştırmanın geneli dikkate alındığında, çocukların spor tercihlerinin belirlenmesinde katılımcıların yapısal olarak cinsiyetçi bir yaklaşım sergilediklerini söylemek mümkündür. Bu yaklaşımın Türkiye'de geleneksel spor organizasyonlarına da yansıdığını belirtmek mümkündür. Geleneksel spor organizasyonları içerisinde kadınların katılımına imkan sağlayan bir faaliyet en azından günümüz için yoktur. Sportif faaliyetlerin örgütlü çatısı konumunda olan federasyonların yıllık faaliyet programları dikkate alındığında kadınların katılımına

imkan sağlayan organizasyon bulunmamaktadır. Buna rağmen Türk spor kültüründe kadınların spora katılımına imkan sağlayan organizasyonların olduğu bilimsel kaynaklardan anlaşılmaktadır. Günümüz Türkiye'sinde kadınların diğer pek çok alan gibi spora mesafeli olması özellikle geleneksel sporlara katılımda en iyimser gözlemlerle pasif katılım sağlaması geçmiş ile günümüz arasında ki farkı anlamaya yardımcı olur. Bu durum dolaylı da olsa geleneksel spora kadınların katılımının yok denecek kadar az olmasını açıklar niteliktedir. Geleneksel spora aktif katılım sağlayanların çocuklarının bu sporlara yönelmesine cinsiyet eksenli yaklaşması geleneksel spor organizasyonlarının da aynı eksende oluşmasını etkiler görünümündedir.

Katılımcıların eğitim düzeyi ile çocuklarının spora yönelmesi durumları ilişkilendirildiğinde, durumun pek fazla değişmediği gözlenmektedir. Oysa eğitim düzeyi yükseldikçe spora katılımın şekli ve amacının değiştiğini çeşitli araştırma sonuçlarından çıkarmak mümkündür [1, 2 ve 3]. Fakat aynı durum geleneksel spora aktif katılım sağlayan araştırma grubu için geçerli olmamaktadır. Eğitim düzeyi farklı katılımcılar dikkate alındığında küçük nüanslarla da olsa genellemeye yönelik değerlendirme yapılırken, katılımcılar erkek çocuklarının bu sporlara yönelmesine olumlu yaklaşırken, kız çocuklarının bu sporlara yönelmesine benzer oranlarda karşı çıkmaktadır. Bu durumun nedenlerine yönelik açıklamalarda ise, kız çocuğu olanların bu sporlara "kız" çocuklarının yönelmesine karşı çıkma nedenlerinin sıralandığı seçenekler büyük çoğunlukla cevapsız bırakılmış fakat "çocuğuma uygun olmadığını düşünüyorum" seçeneği birinci sırada yer almıştır. Çocuğunun bu sporlara yönelmesine karşı çıkanların %41,5'i aktif katılım sağladığı geleneksel sporu çocuğuna uygun bulmamıştır (Tablo 6). Benzer bir amaca yönelik 2006 yılında Şahin'in yaptığı nitel bir çalışmada "kız çocukları narin oldukları için güreşe yönlendirmem" diyen ebeveynlerin de aynı çerçevede cinsiyetçi yaklaşım sergilemekte olduğu belirtilirken çalışmanın diğer sonuçlarının bu çalışmadaki bulguları destekler mahiyette olması dikkate değerdir [9]. Ebeveynlerin kız ve erkek çocukları için farklı anlayış sergilemesinin arka planında "güreşin erkeğe yakışan bir spor olduğu" algılaması anlayışı dikkate alınmalıdır.

Çocuklarının geleneksel sporlara yönelmesine olumlu yaklaşanların isteme nedenleri arasında "ata sporlarının geleceğe taşınması" seçeneği yönelmeye olumlu yaklaşan katılımcıların %76,3'ü tarafından neden olarak belirtilmiştir. Fakat bu durum kendi içerisinde cinsiyete göre değerlendirildiğinde farklılık arz etmektedir. Sadece erkek çocuğu olanların %85,3'ü bu durumu yönelme nedeni olarak görürken, sadece kız çocuğu olanların %67,1'i bunu bir neden olarak görmeyip cevapsız bırakmıştır. Ata sporlarının geleceğe taşınması yine aynı cinsiyetçi yaklaşımın ürünü olarak erkek çocukları tarafından beklenmektedir. Benzer bir çalışmada çocuklarının güreş sporuna yönelmesini isteyen ebeveynler buna neden olarak "ata sporumuz olduğu için" seçeneğini işaretlemişlerdir [9] (Şahin 2006:149). Bu durum çalışmamızı destekler konumdadır. Geleneksel sporlara çocuklarının yönelmesini isteme nedenleri arasında bu sporların ata sporlar olması ve geleceğe taşınması anlamlı bir önem kazanmaktadır.

Geleneksel spora çocuklarının yönelmesine olumlu yaklaşanlar açısından neden olarak belirtilen seçeneklerin diğerlerinde de durumun farklılık göstermediği gözlenmiştir. Bu durum geleneksel sporun taşıyıcısı konumunda olan ve bu sporlara aktif katılım sağlayanlar tarafından değerlendirilirken, geleneksel Türk sporlarının erkekler tarafından yürütülmesi ve onlar tarafından geleceği taşınması yaklaşımını sergilemesi açısından önem arz etmektedir.

Sonuç olarak, geleneksel sporların gelecek nesillere taşınması erkeklere uygun bir davranış olarak görülürken, kadınlara ise pasif katılım görevi verilmektedir. Bu da geleneksel sporlardaki cinsiyetçi yaklaşımın ilerleyen dönemlere yansıtılmasının işareti olarak kabul edilebilir. Oysa Sporun hızla cinsiyetsizleştiği küreselleşme sürecinde geleneksel Türk sporlarına aktif katılım sağlayanların büyük çoğunluğunun erkek olması ve bu durumun dünyada gelişen sportif etkinliklerin aksine gelişmesi ayrıca araştırılması gereken konulardandır.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Amman, M.T., (2005). Küreselleşmenin Kültürel Boyutları ve Kırkpınar, I. Tarihi Kırkpınar Sempozyumu, Edirne.
2. Amman, M.T., (2005). Sporda Sosyal Bilimler, Alfa Yayınları, İstanbul.
3. Amman, M.T., (2006). Kitle Sporunun Toplumsal Dinamikleri, Çamlıca Yayınları, İstanbul.
4. Döşyılmaz E., (1999). Kahramanmaraş ve Güreş Gerçeği, Kahramanmaraş Güreş İhtisas Kulübü 21. Karakucak Güreş Festivali Dergisi, ss:32.
5. Güngör, B., (2003). Türkiye’de Güreş ve Diğer Sportlara Sosyolojik Bakış Açısı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs. Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
6. Karahüseyinoğlu, M.F., (2007). Küreselleşme ve Geleneksel Türk Sporları. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
7. Karahüseyinoğlu, M.F., (2008). Geleneksel Türk Spor Kamuoyunun Profilinin Belirlenmesi, e-Journal of New World Sciences Academy, C:3, S:2, ss:66-74.
8. Karahüseyinoğlu M.F., Yorulmazlar M., Dağlıoğlu, Ö. ve Bostancı Ö., (2006). Küreselleşme Kısacasında Kırkpınar Ağa’lığı. 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Bildiri Kitabı, ss:799 Muğla.
9. Şahin, S., (2006). Sosyal Değişme Sürecinde Türkiye’de Güreş Sporunun Toplumsal Dinamikleri, Yayımlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
10. Topkaya, İ. ve Serbes, Ş., (2007). Meslek ve Eğitim Düzeyleri Bakımından Farklılık Gösteren Velilerin Çocukları İçin Tercih ettikleri Spor Branşları. Eğitimde Kuram ve Uygulama, Cilt: 1, Sayı:1-2, ss:36-37.
11. Wathings, D. and Regmi, M., (1989). Participation in Sport a nepalase investigation perceptual, 69.